

AERAE
Vulgaris
Anno 65.

scribens ad Constantinam Augustam *lib. iv. epist. 30.* Asiaticos quosdam haud multo post Apostolorum martyrium pietate erga suos adductos, ac tanto Italiae bono tantæque felicitati invidentes, sacratissima eorum corpora furtivè, detectosque, concurrentibus ad arina indigenis, percussos, in puteum quandam ad Catacumbas (duobus circiter passuum millibus extra triumphalem portam locus hic est) dejecisse. Quare in primitivis sepulcris statim a Romanis reposita, deindeque a S. Callisto Papa anno æræ vulgaris CCXX. VII. Kal. Martii iterum ad *Catacumbas* Heliogabalo imperante translata (quandoquidem impius Cæsar, & Vaticana monumenta ad *Elephantorum* quadrigas agitandas solo æquare, & omnium Religionum ac præsertim Christianæ *Venerabilia*, in profanam sui Idoli ædem inferre decreverat) quum per annos xxx. menses quatuor, totidemque dies ibidem lautissent; Beatus demum Cornelius Pontifex Maximus anno Christi CCL. die VI. vel III. Kal. Julii, in locis recondidit, eorum adhuc præsentia celeberrimis (a), quemadmodum multorum veterum Scriptorum testimoniis ostendere conati sumus in ea quæ proxime sequitur *Monumentorum Appendice*, capite XIII. Utriusque autem Apostoli Capita, ex nobili ac celebri loco, in Basilica S. Laurentii ad *Sancta Sanctorum* recondita, ab Urbani V. temporibus, Laterano in Templo summo cultu ac religione servantur (b).

liquis vero Ecclesiis aliqua Apostolorum memoria aut prerogativa insignitis, in quibus per totam Octavam singulis diebus, voluit Benedictus Pontifex Missarum solemniam persolvere, concinente ac psallente schola Cantorum, aliisque Pontificæ Capellæ Ministris inservientibus, egimus singillatim in ea quæ proxime sequitur Monumentorum Appendice, capitibus 4. 6. 7. 8. 9. & 10.

(a) Tradit Pearsonius in *Annalibus Cyprianicis ad ann. 258. §. 2. ex Indiculo depositionis Mar-*

tyrum, S. Sixtum PP. II. PETRI & PAULI Apostolorum corpora ad Catacumbas transfuisse, magis in dies sæviente persecutionis ardore, ut ibi stationes tutius haberi possent. Longe tamen hac in re doctissimum Anglum a vero aberrare, demonstravimus satis, ut opinor, diligenter, in ejusdem Appendicis capite XIII.

(b) Vide eandem *Appendicem Monumentorum, cap. IV. pag. 324. & seqq.*

ELEN-

ELENCHUS

SIVE SUMMA

CAPITUM OMNIUM

APPENDICIS MONUMENTORUM

Proxime subsequentis.

CAPUT I.

DE nonnullis a D. PETRO Romæ gestis in genere. pag. 308.

CAPUT II.

De Altare Confessionis in Basilica Vaticana, 310.

CAPUT III.

De Cathedra lignea S. PETRI, 312.

CAPUT IV.

De Capitibus SS. Apostolorum PETRI & PAULI in Basilica Lateranensi servatis, 324.

CAPUT V.

De Ecclesia S. Priscæ in Monte Aventino, 333.

CAPUT VI.

De Ecclesia S. Pudencianæ, 334.

CAPUT

CAPUT VII.

De Ecclesia S. Mariae in Via lata. 339.

CAPUT VIII.

De Ecclesia S. PETRI ad Vincula. 340.

CAPUT IX.

De Ecclesia S. PETRI in Carcere. 340.

CAPUT X.

De Ecclesia S. PETRI in Monte aureo. 344.

CAPUT XI.

De Ecclesia S. Mariae nova, seu S. Franciscæ Romanæ in Campo Boario. 348.

CAPUT XII.

De Sacello Domine quo vadis? sive S. Mariae de Plantis. 353.

CAPUT XIII.

De Cæmeteriis aliqua Sanctorum Apostolorum memoria insignitis, deque translatione Corporum BB. PETRI & PAULI ad Catacumbas. 359.

CAPUT XIV.

De antiquissimis quibusdam SS. PETRI & PAULI imaginibus. 383.

APPEN-

APPENDIX MONUMENTORUM
DE GESTIS CULTUQUE
B. PETRI IN URBE.

ΠΡΟΘΕΩΡΙΑ.

NON dubito fore plerosque, qui meum in colligendis hisce monumentis laborem & studium, tamquam leve atque inane nostra præsertim ætate, irridebunt; Sanctissimorumque Apostolorum personis indignum judicabunt; quam permulta de SS. PETRO & PAULO in hanc Appendicem retulisse nos legent, quæ peculiaribus quibusdam traditionibus tantum innixa, nullo certæ indubitataque fidei testimonio possunt comprobari. Sed hi erunt fortasse, qui Ecclesiasticæ historiæ, Theologicarumque disciplinarum expertes, antiquiores & communi sapientum piorumque virorum suffragio receptas opiniones contemnere, carpere, suspectas reddere, honori sibi præcipue ducunt, ac de omnibus se dubitare simulantes, in Sanctorum Patrum doctrinam & eruditionem censoriam virgam pro libidine exercent, & sanctiores communioreque traditiones tamquam aniles fabulas rident, eosque interim, qui ex adverso stant, veluti criticae artis ignaros, & non acris iudicii homines haud minus temere, quam superbe despiciunt. Neque is ego sum, qui omnes hujus Appendicis partes, tamquam e purissimis fontibus desumptas, pro exploratarum verissimarumque rerum collectione, obtrudere Lectoribus velim. Quin immo multa ex illis esse non diffiteor, a minus probatæ fidei authoribus profecta, de quibus an vera sint, suspicari magnopere liceat. Sed hæc leviter potius attingere malui, ac prout ab aliis accepimus referre, quam ullum de eorum veritate falsitateve proferre iudicium. Quis enim ignorat, fabulas quas decimo circiter Ecclesiæ

V
secu-

seculo superstitione indoctorum hominum pietas divulgavit, non solum quæ verosimilia videntur, sed nonnulla etiam, quæ verissima fuerint, adeo suspecta reddidisse, ut audeat nequeant propugnari? Quapropter Romana Apostolorum Principis trophæa, doctissimi amicissimique Præfulis Thomæ Augustini Ricchini Sacri Palatii Apostolici Magistri hortatu, ex Italico Francisci Mariæ Turrigii opusculo (a), excerpere coactus; quæ antiquioribus testimoniis inniti videbantur monumenta selegi, eaque in decem & quatuor sequentia capita divisi, multa consulto prætermittens; quum tot ad Principis Apostolorum res gestas cultumque pertinentes, tum Romæ, tum etiam in variis Italiæ urbibus, circumferantur traditiones, ut si quis omnes colligere vellet, vix ingenti in folio, ut ajunt, volumine contineri possent.

Longam texit Metaphrastes seriem urbium & provinciarum, quas Petrum Episcopis suis donasse, quum Romam versus iret, & hinc reverteretur Jerosolymas, audeat comminiscitur. Uno verbo, si Græco homini fides habenda foret, omnes Syriæ & Asiæ minoris provincias PETRUS edocuisse, nec non Macedoniam, & Græciam, & Hispaniam, & Africam, & Ægyptum, & ipsos denique toto divisos orbe Britannos. Verum hæc meliore Scriptore indigent ac Metaphrastes, ut sapiens credat. Quod pro certo esse habendum videtur, illud est, non solum Palæstinam, Antiochiam, Romam, non solum Asiam, Bithyniam, Pontum, Galatiam, & Cappadociam, sed alias quoque multas urbes atque provincias a PETRO divinam legem edoctas fuisse: & quidem id honoris contigisse Corinthiis, auctor est Dionysius in epist. ad Romanos apud Eusebium lib. 2. hist. Eccl. cap. 25. Agapitus varios Episcopos in Oriente a PETRO institutos commemorat tom. v. Concilior. Labbei; Innocentius I. Ecclesias in omni Italia, Gallia, Hispania, Africa, atque insulis interjacentibus positas, PETRI aut successorum ejus cura exortas fuisse scribit in epist. 1. ad Decentium; & forte de Carthaginensi Ecclesia ita sentit acerrimus unitatis vindex Cyprianus, epist. 45. ad Cornelium, quum Ecclesiam Romanam, quam Catholicam appellat, illius radicem & matricem

(a) I sacri Trofei Romani del trionfante Principe degli Apostoli San Pietro Gloriosissimo, di Francesco Maria Torrigio Romano. In Roma per Francesco Moneta 1644. in 12.

tricem vocat; & de Ecclesiis Numidiæ testari videtur S. Gregorius M. ubi earum Episcopis scribit lib. 1. ep. 75. „ Petriis etenim per Hilarium Chartularium nostrum a beatæ memoriæ prædecessore nostro, ut omnes vobis retro temporum consuetudines servarentur, quas a Beati PETRI Apostolorum ordinationum initiis hætenus vetustas longa servavit „.

Multæ præterea etiam sunt urbes, quæ aut ipsum D. PETRUM olim excepisse, aut a PETRI discipulis, quum Romæ esset, ad se missis, Christianam fidem edoctas fuisse, populari quadam traditione sibi suadent: & patrum nostrorum memoria Franciscus Frofinus Pisanus Archiepiscopus, & Franciscus Orlendus, qui posthumam Frofini Dissertationem edidit lib. 3. par. 2. vol. 2. operis, cui titulus Orbis sacer & profanus, mordicus defendere non dubitarunt, non solum S. PETRUM Neapoli solventem, ad Pisanum littus ventorum vi delatum fuisse, sed etiam Pisanos adhuc servare lapidem, ubi ille rem divinam fecit, & duas rubri coloris maculas, quæ in eo lapide conspiciuntur, guttas esse sanguinis e naribus S. Clementis in eum delapsas. Sed hæc & alia hujuscemodi tacere malui, quam longas instituere disputationes, & repere in tenebris remotissimæ antiquitatis, ubi certam lucem incassum plerumque quæras.

Quod vero ad Ecclesias a sanctissimis viris Petri discipulis fundatas pertinet, etsi non diffiteor magnopere venerandas esse veteres cujuscumque Ecclesiæ traditiones, neque dubitandum esse D. Petrum discipulos suos misisse nunc huc nunc illuc, ut late Christi elucesceret fides; tot tamen atque adeo frequentes in Italia præsertim sunt urbes, quæ a S. PETRI discipulis Christianam Religionem didicisse gloriantur, ut suspicari summopere liceat, non defuisse, qui vanitate quadam urbes suas a S. PETRO donatas Episcopo voluerint.

Ravennates Apollinarem ad se Roma missum a PETRO jactant, S. Barnabam Mediolanenses, S. Marcum Aquilejenses, S. Prosdocium Patavini, S. Euprepium Veronenses, & Papa Gregorius VII. a Petro & Paulo Romæ ultimum vitæ annum degentibus, Hispaniam septem donatam fuisse Episcopis docet; Torquato scilicet, Ctesiphonte, Secundo, Indale-

dalezio, Cæcilio, Hefichio, & Eufragio, quorum primus Ufuardo teste *in martyrologio Id. Maii*, multis exantlatis laboribus mortem oppetiit Acci, alter Vergi, tertius Abulæ, quartus Urçi, quintus Eliberri, Sextus Carthesæ, ultimus Eliturgi. Lemovicenses etiam Martialem suum a PETRO accepisse volunt, Frontonem Petragoricenses, Pancratium & Peregrinum Siculi, Romanum Nepesini, Syrum Papienses, Patram Pennenses, S. Herculanium Perusini, Britium Spole-tani, Epaphroditum Tarracinenfes, Aspergum Neapolitani, Patrobam Puteolani, Priscum Capuani, Marcum Galilæum Atinenses, Cletum Rubenses, Justinum Sipontini, Photinum Beneventani, Sabinum Abellinenses, Amassanum Tarentini, Perinum Pisani, Paulinum Lucenses, Romulum Fesulani, Volaterrani, Pistorienses, Brixienfes, & Bergomenfes: ad summum vix ulla est antiqua præsertim Italia civitas, quæ non aliquem S. Petri discipulum veluti primum suæ Ecclesiæ Episcopum colat ac veneretur. Verum & hæc quoque aliis discutienda libentissime relinquimus, & quod ad finitimam Romæ Tusciam spectat, de *primis Florentinorum Apostolis* Romulo, Paulino, & Frontino, accurate copioseque disputavit, vir apprime doctus Petrus Franciscus Fogginius *in exercitatione* xiv. egregii sui operis *de Romano Divi Petri itinere & Episcopatu* anno 1741. in lucem editi.

CAPUT I.

De nonnullis a D. Petro Romæ gestis in genere.

ANtequam de monumentis ad gesta cultumque Principis Apostolorum in Urbe pertinentibus, singillatim sermonem instituum, non inopportunum esse cenfeo, & alia quædam *in genere*, leviterque perstringere, quæ ab eodem D. Petro gesta esse Romæ, non levis est fama. Et primo, quod S. Apostolus uxorem duxerit, dubitandi locum non relinquunt Evangelistæ, qui Petri socrus meminerunt, Lucas *cap. iv. vers. 38.* Matthæus *cap. viii. vers. 14.* &c. Ex veteri autem traditione addit Clemens Alexandrinus apud Eusebium *hist lib. 4. cap. 24.* Martyrii gloriam adeptam eam esse, sanctissimumque conjugem suum ad pugnam habuisse exhortato-

rem;

rem: quod quidem Romæ contigisse, etsi traditio diserte non docet, probabile tamen in primis est, quum eo loci potissimum sævierit Neronis immanitas, & diutius degerit vir Sanctissimus, quem ut sororem eam circumducere consuevisse, haud foret ineptum suspicari. Utrum vero filios ex ea susceperit, uti quorundam scriptorum sententia est, nullo probari nequit certo monumento; etsi probabile id quoque fieri potest ejusdem Clementis Alexandrini testimonio, qui veluti rem aliquam satis notam narraret, ait: Πέτρος μὲν γὰρ καὶ Φίλιππος ἐπαυδοῦσάντο: *Petrus enim & Philippus filios procrearunt.* Martyrologia Kal. Jun. Petronillam quandam commemorant, quam & martyrem & PETRI filiam dicunt: sed saniores critici, non natura, Apostoli filiam fuisse volunt, sed spirituali adoptione, ut etiam Marcum PETRUS *filium suum* vocat epistola 1. Sanctæ Petronillæ historiam Acta SS. Nerei & Achillei pluribus prosequuntur, & a PETRO paralytis morbo liberatam volunt: sed narrationi haud facile, ut puto assentietur qui noverit, paralyticam filiam a PETRO valetudini restitutam fuisse, in apocryphis scriptis a Manichæis receptis invenisse scriptum, sanctum Augustinum.

Restat ut de PETRI colloquio Romæ cum Philone habito, aliquid subjungamus. Non desunt profecto, qui fictitium judicent: verumtamen quum ex eo solum id probent, quod sub Claudio PETRUM Romam non fuisse crediderint, nihili eorum facimus auctoritatem. Eusebius *hist. Eccles. libro 2. cap. 15.* Hieronymus *in Catal. cap. xi.* aliique ut certum illud tradunt, nec viri doctissimi, mendacii temere insimulandi. Illud affirmare non ausim, quod addit Photius *in Biblioth. codice 105.* Philonem scilicet Christianis etiam sacris initiatum fuisse, & ab his dolore quodam & iracundia tandem descivisse. Antiquorum silentium, Photii mala fides nemini ignota deterrent. Sanctus Hieronymus luculenter asserit, se inter Ecclesiasticos scriptores Philonem recensuisse hac una de causa, quod in nostrorum laude versatus sit, Hæc olim satis communis persuasio, & constans insuper facta, quod non solum cum PETRO Romæ collocutus fuerit, sed etiam quod PETRI amicitiam coluerit, Photianæ narrationi ansam præbuisse videtur.

Sed jam ad ipsa SS. Apostolorum Romana monumenta singillatim enumeranda accedamus, sive potius (ut Caii